V. évfolyam. Ujpest, 1900 deczember 27. 52-ik szám.

Előfizetési árak: egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér. Hirdetések mérsékelt árak szerint.

A lap megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő: BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8. hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: István-utcza 9. hová a lap anyagi részét illető közlemények és előfizetési pénzek küldendők.
Kiadótulajdonos: FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVŰ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

B. U. É. K.

A repülő időnek néhány szárnycsattanása még — s ránk virrad az uj év s a keresztény világ határain belül ezer kilenczszáz egyedszer hangzik el az az üdvözlő kiáltás:

„Boldog ujévet kivánok!“

Ezzel kopog ajtódon a születését megátkozó nyomor; ezzel kisér át lakásod küszöbén a halált remegő jólét; ennek hangoztatása mellett szoritja jobbodat a munkától kérges s a tétlenség ölén elpuhult kéz; ezt rebegi gyermeked, nőd, barátod, fizetett és fizetetlen ellenséged; ez röppen el a koldusok és a királyok ajkáról egyaránt.

A kérdés csupán csak az: vajjon z 1901-ik „Boldog Uj Évet Kivánok“ őszintébb-e az elődjeinél? Vajjon megvalósulása valószinübb-e most, mint azelőtt?

Az általános hitetlenség s az ennek udvarát képező önzés, irigység, gyülölködés s erkölcsi hanyatlás e korszakában szinte hajlandók volnánk azt válaszoni, hogy nem!

És mégis, mi is beállunk azok közé, kik az ujévet megéneklik, beállunk azért, mert mi, még nem tekintjük ócska tárgynak az ujévet, hanem oly időpontnak, amely megérdemli, hogy hivatásunkhoz hiven, és kötelességszerüen, lelkünk mélyéből s az őszinteség hangjan: „Boldog uj évet kivánjunk“ lapunk *olvasóinak, barátjainak, előfizetőinek, munkatársainak s községünk minden polgárának!*

Igaz, hogy az ókor bölcsészettana szerint senki sem lehet *boldog* haláláig; igaz, hogy nincs tökéletes boldogság a földön; de igaz az is, hogy aki a boldogság után nem törekszik, az a tökéletlen boldogságnak sem lehet részese, annak a halál sem hozza meg a boldogságot.

Igaz, hogy az *uj* dolog nem mindig jó is; de igaz az is, hogy annak, a mi uj, mindig van értéke s az érték bármily csekély is, mégis csak érték, s magától az ember eszélyességétől függ, hogy az értéket mennyire emeli.

Igaz, hogy a természet törvénye szerint egyik *év* olyan mint a másik; az idő medre meg nem változott; az órák, a napok, ma is csak úgy multtá lesznek, mint a rég multban; de igaz az is, hogy egy évet még hozzá toldhatni a lefolytakhoz, nem megvetendő szerencse, mert hiszen az élethez még az is ragaszkodik, a kinek nincs betevő falatja. Egy év reménye: nagy kincs; egy évet kivánni tehát, nem megvetendő kivánság.

Igaz, hogy a *kivánság* a legtöbb esetben csak apró pénz, de hát erre is szüksége van az embernek s igy ezt sem lehet kicsinyleni. Ne sajnáljuk tehát a kivánságot felváltani. Hiszen ugy is kölcsönbe megy csak, mi a másét, más a mienket váltja fel.

A fő dolog az, hogy *senki se kivánjon többet, mint a mennyi elérhető s mindenki több után törekedjék, mint a mennyit elérni vél.*

Mi tehát azt a boldogságot kivánjuk olvasóinknak, barátjainknak előfizetőinknek, munkatársainknak s községünk polgárainak, az uj év alkalmából, a mely az arany középuton vár rájuk s a melyet szótárunk egyetlen egy szóval a *„megelégegéssel“* fejez ki legjobban.

Felette csalódik azonban az, a ki azt hiszi, hogy ennek a szónak éltető melegét, jótékony hatását, boldogitó erejét megérzi az a kebel, a melyben a hazaszeretetnek lángja nem ég!

A ki ellensége tud lenni annak a földnek, a melyen bölcsője állt: annak a kebelében nem verhetnek gyökeret semmiféle nemes érzetek; az sárral dobálja be szülei házát, családjának az oltárát, gyermekeinek a jövőjét; a ki gyülölni tudja azt a nyelvet, a mely a szabadság nyelve s megveti azt a nemzetet, a mely ezer éves alkotmányával szabad polgárrá nevelte őt: az rabszolgának született. A rabszolga pedig nem lehet megelégedett s igy boldog sem!

Ujuljon meg tehát ez ujévben a hazaszeretet lángja e község minden polgárának a kebelében; némitsa el magánérdekeit mindenki ott, a hol a közérdekkel találkozunk; olvadjon össze az igazság és a szabadság, az emberi méltóság és a testvéri szeretet érzetében egy lélekké mindenki: akkor az ujév valóban boldog év lesz édes mindnyájunkra nézve!

Az legyen!

Boldog Ujévet kivánunk!

A népszamlálás.

A küszöben álló népszámlálásnál községünkben nem kevesebb, mint körülbelül 50 biztos fog az összeirással foglalkozni. A népszámlálási biztosok fölött Mády Lajos, Zsoldos János, Berényi Antal, Gurányi István, Ráday Antal kinevezett felügyelők s Boda Aladár helyettes felügyelő állanak. Az iroda helyisége az uj községházának második

TÁRCZA.

A gazember.

— Elbeszélés. —

Irta: *Szathmáry Zoltán.*

I.

Künn esett az eső egész nap. Csupa lucsok, sár volt az utczán minden. A járda, a kocsi, a lovak, a melyek álmosan poroszkáltak. És az emberek is, különösen az asszonyok, a ruhájuk csupa csatak volt. A szép selyemkelmék is épugy, mint az ócska szinehagyott karton-rongyok.

A hidegtől, a fagytól nem retteg az ember, még ha ugy tombol is dühében a szélvihar s odacsapkodja a szemébe az éles hószilánkokat, de az ilyen nedves, csupa lucsok időben valami bántó hangulat kap meg mindnyájunkat. Kellemetlen érzés ez, mely maga az életunalom. Az ember lelke elborul s napsugaras időkre gondol, ott jár-kél a tavaszban. Az az élet csak, nem ez a nyomorult haldoklás. Mintha nem is kötne bennünket az élethez semmi, ugy érezzük ezen a nyirkos, kellemetlen rideg napokon.

A csatorna büze ott kavarog az utczán, hol párázatok kelnek, melyek ráfeküsznek a mellünkre, a korcsmaszag kicsapódik az utczára.

Az emberek nem fáznak tulajdonképen s mégis óvatosan huzzák össze magukon a felöltő szárnyait.

Sietve igyekeztem haza . . .

II.

Ott ült az iróasztalnál. Piszkos, pecsétes volt a ruhája, lerítt róla az ócskaság. A boglyas haján is meglátszott, hogy régen nem járt benne fésü. Mikor felállott, egy pillantással észrevettem, hogy kint van a lába a czipőből.

Az arczának olyan volt a szine, mint a tulérett körtéé, olyan feketesárgás, a szeme be volt esve s valami lappangó láz bujdokolt a tekintetében.

Szánalom, kész szánalom volt nézni az elárvult, elzüllött alakot.

Nem röstellem bevallani, hogy megrettentem tőle, a mint ott találtam a szobámban az alkonyodó esős délután. Dehogy is ösmertem volna rá az erős, recsegő hangja miatt, mely csak ugy fürészelt a levegőben, mikor beszélni kezdett.

— Eljöttem, — mondá, — utóvégre valamikor jó barátok voltunk. Annak a régi barátságnak a révén jöttem. Az apád is szeretett. Neked nagyon is jószivü apád volt, olyan volt a lelke, mint a vaj, szelid a nezése. Szeretett, sohasem felejtem el, egyszer megszabaditott a Henell mészáros kutyáitól. Csunya vértszerető dög volt a vörös Henell kutyája. Meg is ijedtem s az apád megsimogatta a homlokomat.

Hát annak a szeretetnek az emléke vezetett ide hozzád.

Nem szükséges, hogy kezet fogj velem, én velem már nem paroláznak az emberek.

— Piszkos, véres a kezem, tudom jól. Hanem hüvös van odakünn az utczán, fázós az idő ott a külvároson, meg az én padlásszobámban ijesztő némaság van, a melyben kisérteties neszek támadnak.

— Nem szeretek ilyenkor magamban lenni, vágyom ki az utczára, odaüz valami az emberáradatba, a zajba. Szinte jól esik, ha a jövő-menők egyet löknek rajtam, ha letaszitanak a járdáról . . .

— Jön idő, mikor félek egyedül lenni. Csak ugy jön az néha, hirtelen, mint a gondolat. Olyankor futnom kell hazulról, hol mintha a nagy csöndességben egyszerre csak hangja kélne minden élettelen tárgynak, a mi körülvesz. Futok ilyenkor az utczára az emberek közé. Ma is kint voltam, de nem volt maradásom ott se. Kihaltak az utczák, az eső zuhogott. Nekem ugy tetszett, mintha temetőben jártam volna.

— Én nem tudom, de mintha valami kisérteties nótája volna a szélnek, valami szomoru melódia üti meg a fülemet gyakorta. Sokszor ugy tetszik, mintha a szövegét is tudnám, egyes szavakra rátalálok benne. Félek ettől a monoton, mindig ugyanazt az egyet suttogó esőtől.

— Ide menekültem hozzád. A kapun véletlenül megpillantottam a nevedet s eszembe jutottál önkénytelenül. Gondoltam: jóbarátom volt, szeretett ő is, meg az apja is. Az apád is. Neked nagyon jó apád volt . . .

Végig futott rajtam a hideg, mikor ebben az elzüllött, összetöpörödött alakban Deér Pistára ismertem. Jó családból való fiu volt. Együtt jártuk az alsó iskolákat, meg szom-

emeletén van berendezve. A számláló lapok f. é. deczember hó 29-én és 30-án osztatnak ki a községben. Január hó 2-án s a következő napokban beszedetnek.

A népszámlálás a tulajdonképpeni népösszeiráson kivül az épületeknek és az ezekben levő lakásoknak összeirásából, továbbá a kisipar fogalma alá eső iparvállalatok felszerelési és termelési viszonyainak számbevételéből áll. Az épületösszeirásnak czélja az épületekről közmiveltségi, közegészségi és tüzbiztonsági szempontból tanulságos adatokat szerezni, a kisiparosokra vonatkozó statisztikai adatgyüjtésnek pedig az a feladata, hogy a kereskedelemügyi miniszternek a hazai ipar fejlesztésére s kiváltképpen a kisiparosok jóllétének és kereseti viszonyainak előmozditására irányzott tevékenységéhez szolgáltassa a szükséges tudnivalókat. Minden iparos a saját érdekeinek tesz tehát szolgálatot, ha a számlálólapnak az ipari viszonyokra vonatkozó kérdőpontjaira a legjobb tudomása szerint pontos feleleteket ad.

A népszámlálás akképpen történik, hogy minden házról, illetve az egy-egy házszámhoz vagy udvarhoz tartozó épületekről együttesen egy-egy házi-gyüjtőiv és az országnak minden egyes lakósáról egy-egy külön számlálólap állittatik ki.

Számlálólap minden oly egyénről töltendő ki, a ki az 1900. évi deczember hó 31-ke és 1901 január hó 1-je közti éjfél időpontjában a lakásban állandóan lakott, vagy ideiglenesen ott tartózkodott. Azokról a csecsemőkről, a kik január hó 1-én vagy azután születnek, habár a számlálóbiztos már a lakásban találja őket, nem kell számláló-lapot kiállitani, ellenben azokról az egyénekről, a kik az 1900. évi deczember hó 31-ki éjfél után halnak meg, noha akkor, a midőn a számlálóbiztos a lakásban megjelenik, már talán el is vannak temetve, a számlálólap kiállitandó.

A ki a népszámlálás alkalmával tudva hamis vagy valótlan adatokat jegyez be a számlálólapra vagy a házigyüjtőivbe, vagy szóbelileg hamis vagy valótlan adatokat vall be, vagy az adatszolgáltatást megtagadja: *kihágást követ el és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.*

A ki pedig a népszámlálás foganatositását hamis hirek terjesztésével megnehezíti, vagy ez által a felvételnek az előszabott időben való végrehajtását megakadályozza, az ebből származó károkat, ugy mint az esetleg szükségessé vált ujabb felvételek és egyéb intézkedések költségeit viselni tartozik.

HIREK.

— **Pestvármegye közigazgatási bizottsága:** 1901-ik január hó 10-én d. e. 10 órakor tartja rendes havi ülését a megye székházának disztermében.

— **Megbizás.** Beniczky Ferencz főispán az árvaszéki ügyészség vezetésével dr Zlinszky János árvaszéki másodügyészt bizta meg. Benitzky Lajos alispán pedig a másodügyészi teendők teljesitésére dr. Székely György tiszteletbeli tiszti ügyészt az árvaszéki ügyészséghez rendelt be.

— **Hálaadó isteni tisztelet.** A Duna melléki református kerület elhatározta, hogy a magyar kereszténység és a magyar királyság 900 éves évfordulója és a XIX-ik század berekesztése alkalmából a f. év utolsó napján hálaadó isteni tiszteletek tartassanak. E határozatból kifolyólag az Ujpesti evang. református templomban a háladó isteni tisztelet f. hó 30-án vasárnap d. e. 10 órakor fog megtartatni.

— **Mády Lajos ujabb kitüntetése.** A pestmegyei evangelikus református egyházmegye, Mády Lajos ujpesti evang. református lelkészt csaknem egyhangulag az egyházmegye főjegyzőjévé választotta meg. Ez ujabb kitüntetés méltó elismerése azon működésnek, melyet Mády Lajos fáradhatatlan buzgósággal és sikerrel az egyház terén is kifejtett.

— **Az országgyülési képviselőválasztók száma** az 1899-ik évi XV. t.-cz rendelkezései folytán az egész országban, de különösen Pestvármegyében tetemesen emelkedett. A mig ugyanis 1899-ben: 37683, — 1900-ban 41168 volt a vármegyének választókerületeiben a választók száma, addig 1901-ben már 44276. Legfeltünőbb az emelkedés a *gödöllői* kerületben, a hol 1889-ben: 5673, — 1900-ban 6219 volt — s 1901-ben 7083 a választók száma. Az emelkedést itt legfőképpen a „jövedelem" választók okozták, kiknek száma 546-tal szaporodott.

— **XIII. Leó-pápa a váczi káptalan** minden tagjának *kappa major-t*, hermelinnel szegett palástot adományozott a kereszténység jubileuma alkalmából.

— **Orvosi dijszabás.** A belügyminisztternek f. é. deczember hó 24-én jelent meg a hivatalos lapban azon szabályzata, mely „a magánorvoslás dijazásának legkisebb mértékét" állapitja meg arra az esetre, ha a beteg és orvosa között kölcsönös megegyezés nem jött létre. E dijszabályzat szerint Ujpest községe a *negyedik* fokozatba tartozik s igy az orvosnak a saját lakásán adott első tanácsért vagy rendelésért 1 korona, minden további tanácsért 80 fillér, — a beteglátogatásért nappal 2 korona, éjjel 3 korona fizetendő. Az orvos konzultáczió dija nappal 10, éjjel 14 korona. A műtétek 1 és 500 korona közt váltakoznak. A foghuzásért 2 korona, fogtömésért 4 korona, aranyal 8 korona jár.

— **Ingyen fa-kiosztás.** Wolfner Tivadar országgyülési képviselő a karácsonyi ünnepek alkalmából az ujpesti egyházak szegényei között 17 méter öl tüzifát osztatott ki. Ebből a római katholikus egyház szegényei 5 métert, a reformátusok 4 métert, az evangelikusok 3 métert, az izraeliták 5 métert kaptak. Azok hálája, kik e szép adomány következtében meleg szobában tölthették a karácsonyi ünnepeket, örök leend a nemesen érző és gondolkozó országos képviselő iránt.

— **A szegény munkás-gyermekek karácsonya.** Hála a nemes szivü emberbarátoknak, a kis Jézus, szegény s beteg munkásaink gyermekeihez és a munkások árváihoz is ellátogatott karácsony estéjén. A kis Jézus az „Iparos munkások képzésére alakult ujpesti bizottságot" bizta meg, az Angyalfiának a szétosztásával, a mely bizottság ez alkalomból szép és megható ünnepélyt rendezett f. hó 24-én d. u. 4 órakor a Colosseumban, a hol 2—300 szegény gyermek már d. u. 2 óra óta leste azt a pillanatot, a melyben a szeretet adományának a birtokába juthat, s volt közöttük nem egy, a ki sirva fakadt, midőn a bizottság titkára Endre János s Winternitz Gyula kiválasztotta közülük a 150 legszegényebb gyermeket, mert hát, hogy a szentirás szavaival éljünk: „sok volt a meghivott", de 150-nél nem lehetett több „a kiválasztott."

Az ünnepély, mely a szegény gyermekeken kivül nagy számu s előkelő közönség jelenlétében folyt le, két részből állott. Az elsőt, mondjuk az ünnepély szellemi részét, a „Szózat" eléneklésével nyitották meg, az Angyalföldi elemi iskola III-ik a) osztályának növendékei, számra nézve 25-en, kik néhány csinos népdalt is énekeltek. Ének után *Endre János* székes főv. tanitó, a bizottság titkára a „Sötét ablak, siró Pimpőke" czimű karácsonyi mesét olvasta fel, mire Sipos Zoltán néhány humoros szavalattal nevettette meg az apró közönséget, a mely ugyancsak viharosan megtapsolt minden egyes számot.

Az ünnepély második, mondjuk anyagi része, a szegény gyermekek megvendegeléséből s az ajándékok kiosztásából állott. A 150 gyermek mindegyike meleg kávét, kiflit,

---

szédok is voltunk. Erőszakos, hirtelen haragu gyerek volt, de máskülönben nem rosz fiu. Mi később elkerültünk családostól a fővárosba, én később a külföldet jártam be, sohasem hallottam róluk többet hirt. Most igazán nem tudtam el sem képzelni, hogy sülyedhetett ennyire. Megszántam az első pillanatra s közelebb léptem hozzá. Oda nyujtottam felé a kezemet, de nem fogadta el.

— Ne — ne! mondotta. — Hagyjuk ezt. A te kezed tiszta, az enyém meg sáros, véres. Te talán még nem tudod, hogy miért nem lehet én velem kezet fogni, — de meg fogod tudni mihamar. Mert beszélik az én történetemet az emberek lépten-nyomon, utonutfélen. En látom, én tudom. Hallom is mikor összesugnak a hátam mögött, csakhogy épen rám nem mutatnak.

— Látod, ez az, a keze még véres.

Felemelte kiaszott, sovany kezét, mely idegesen remegett. Azután köhögött, szárazon, hosszan. A halovány arczára tűzrózsák ültek ki ilyenkor.

Engem meg megcsapott valami kellemetlen büz, mely róla áradt. Pálinkaszag volt, éreztem. Igy közelről azt is lehetett tudni, hogy közönséges pálinkát iszik, ami öli a testet, lelket. Bizonyára ettől lett olyan reszketős a keze. A delirium már megkezdte nála romboló munkáját.

Mikor kiköhögte magát, ujra folytatta a beszédet, egészen magába merülve. Folyékonyan beszélt, nem akadozott. Olyan tárgyról beszél igy az ember, a mi sokat foglalkoztatja az agyát, a mi egészen leköti a figyelmét.

Lassu, monoton hangon beszélt, ép ugy mintha valami lelkikényszer dobálta volna ajkára a szavakat. Mintha csak olvasta volna valami láthatatlan könyvlapról!

— Hire jár az ilyennek, mint a csókcsattanásnak. Csodálom, hogy nem hallottad, pedig bizonyára volt a lapokban is róla. Oh a lapok az elsők az ilyesmiben. Orültek az ujságirók, — ez a mindig éhes nép, — kaptak rajta tudom. Napokig lehetett rágódni rajta a hirhozóknak. Azok szeretik felbonczolni az ember lelkét. Kimutatják azután rendre, hogy milyen fekete volt az a lélek belől, kiszedik az ember szivét s megmutatják azt is. Itt van, ilyen betyár-sziv volt. nem volt abban egy szemérnyi nemesebb érzés . . .

Én nem szakitottam félbe az örjöngőt, a ki nagy lelkivivódásban igy marczangolta önnön szivét. Még joggal hihettem azt is, hogy meghibbant az elméje. Hát ha itt jól érzi magát szegény, csak panaszkodja ki magát! Ha erőszakoskodni kezdene, majd eltávolitom szép szerével — igy gondolkodtam.

— Az apám büszke, gőgös ember volt, — szólt ujra. — Hiszen tudhatod is. Az apáddal sem szivelhették egymást s a gyülölködésnek bizonyára az apám volt oka. Nem szeretett senkit, engemet sem. De én sem szerettem. Azt mondják, hogy vétek az ilyesmit kiereszteni az ember száján, — legalább igy hallottam gyermekkoromban, — de én kimondom, kikiabálom az ablakodon az egész világnak, hogy utáltam, különösen attól a percztől kezdve, mikor részegen jött az anyám koporsójához. Az én jó anyámhoz, a kit csak pénzéért vett el. Hogy annál vigabban élhesse a világát. Gyerek voltam, de sohasem felejtem el, megéreztem durvaságait. Tudtam én, hogy nem szerette soha, talán egy perczre sem. Mikor meghalt az anyám, három napra rá már vendégeket hozott a házhoz. Ehenkórász népséget fogadott vendégségbe, azok hoztak magukkal asszonyt is. Nevetős szemü, kifestett képü asszonyokat, akik ott dorbézoltak abban a szobában, a honnan talán még el sem költözött az én édes, az én tiszta, jó anyám lelke.

— Én meg nem akartam abban a levegőben élni, elszökdöstem hazulról. Rendesen az ispánékhoz szöktem, az öreg Galambosékhoz. Sokszor három-négy napig sem jártam otthon, ott éltem az ispánék nyakán. Az öreg Galambos hurczolt azután haza gyakorta, mert az apám dehogy is kerestetett volna csak egyszer is. Szabadjára hagyott s talán örült volna, ha azt hallja rólam, hogy odavesztem valahol a tóban, vagy agyonrugott volna az apám hires csikójai közül valamelyik.

— Gyerek voltam, alig tizennyolcz éves és sokszor mégis ugy tünt fel előttem, mintha vén ember lennék már, aki mindent tisztán lát és hall. Egyszer aztán megdobbant a szivem is.

— Engem az anyámon kivül senki sem szeretett ugy, mint az ispánék Ilkája. Galambos Ilka, a ki megfésülte kóczos hajamat. rendbehozta a ruhámat s mindig csak jóra intett. Nem is fogadtam szót senkinek, csak neki. Egyszer azután szépecskén arra éb-

mákos- és dióskalácsot, almát, diót s játékszereket kapott, melyeket Endre János titkáron kivül Winternitz Gyula, Boda Aladár, Wranyi Teofil stb. osztottak ki közöttük. Megható volt látni, miként villant fel a gyermekek bágyadt szemében az örömtűz s miként pirult ki egyszerre a sok halovány arcz. Bizony könybe lábadt ott nem csak községünk birájának Lindt Jánosnak, hanem nagyon soknak a szeme s áldva gondolt, azokra, kik a szegény munkás gyermekekről sem feledkeztek meg. Ezek közé tartozik első sorban Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő, a ki ez alkalommal is bebizonyitotta, hogy Ujpest szegény munkásainak a sorsa iránt ő viseltetik a legnagyobb részvéttel s a ki egy egész kocsi játékszert küldött a szegény munkás gyermekek részére a bizottságnak. Azután Wolfner Gyula és Társa, kik 50 koronát küldtek a szegény gyermekek megvendégelésére. Továbbá adakoztak még: az „Ujpesti általános timársegédek szakegylete" 18 korona 60 fillért, Klárika 6 koronát, Hagenegger Ferencz, Weisz Etel és Szabó Piroska. 1—1 kor., Máté Ambrus 2 koronát, mákospatkót és almát, Török Mihályné mákospatkót, özv. Sarok Pálné mákospatkót, diót és almát, Kövesdi Pálné mákospatkót, Domby Dénesné süteményt és diót, Róth Adolfné almát, fügét és diót, Bachmann Ede diót, Veszprémi József karácsonyfa-süteményt, Rosentahl Salamon 7 doboz játékszert, irkát és rajzfüzeteket. A bizottság a befolyt pénzadományokból karácsonyfát állitott, fedezte az ozsona költségeit, azután vett mákospatkót, almát és diót, ugy hogy a 150 gyermek bőven el lett látva mindennel, még haza is vitt mindegyik. Fogadják a nemeslelkü adakozók a szegény gyermekek nevében a bizottság leghálásabb köszönetét.

— **Ebéd száz szegénynek.** Hogy a példa csakugyan vonz: annak élő tanubizonysága *Grübler Mór*, Árpád-ut 11-ik szám alatti vendeglős, aki azon nemes elhatározását jelentette be a község előljáróságának, hogy f. hó 27-én és a következő napokon 100 szegény embernek ingyen ebédet ád. Az ebédekre jogositó utalványokat a község közgyámi hivatala osztja ki a szegények között. *Grübler* polgártársunk e valóban szép s eddig községünkben egyedül álló tette, fényes tanubizonyságot tesz szivének jóságáról s őt magasan emeli azok fölé, kik nálánál jobb módnak örvendve, a példa követésében megelőztették magukat általa.

— **Az árvák karácsonya.** Szép karácsony estét rendezett az előljáróság a község árváinak f. hó 24-én, amidőn egy óriás karácsonyfát állitott fel az árvaházban s annak fényes ágait s az asztalát oly gazdagon rakta meg czukorral, dióval, almával, kalácscsal s játékszerekkel, hogy csakugy roskadozott alatta. Az angyalfia kiosztásnál jelenvolt Lindt János biró, Kárpáti József közgyám, Kuthy István, Krapp János, Barta Mór, Erős Antal esküdt, Ráday Antal jegyző, Várady közgyámi előadó. Az árvákhoz Lindt János biró intézett szivhez szóló szavakat s azután következett az ajándékok kiosztása, ami rendkivüli örömet szült az árvák között. Az ajándékok összeszerzésében legnagyobb része volt *Barta* Mór esküdtnek, aki mint piaczbiztos, rengeteg adományt gyüjtött a piaczi elárusitoktól.

— **Sylvesztere stély.** Az „Ujpesti Közmüvelődési Kör" f. évi deczember hó 31-én hangverseny-és szini-előadással egybekötött Sylvester-estélyt rendez. Kezdete pontban 9 órakor. Közreműködők: I. Mann-né Löffler René (zongora). 2. Bartókné Goldmark Kornélia urnő (hegedü). 3. Hédervári Erzsébet úrhölgy (ének). 4. Gábor György ur (gordonka). 5. Palotai Gyula ur (ének). 6. Goldmark Sándor ur (hegedü). 7. Hauswirth Ödön ur (viola). II. Valami hibája van. Vigjáték 1 felvonásban. Rendezi: Bartók (Berger) Lipót ur. Közreműködők: Hauswirthné Steinbach Elza urnő. Nobel Henrike urhölgy. Bartók Lipót ur. Elsner Konrád ur. Részletes műsor az előadás estéjén.

— **Házi hangverseny.** Az „Ujpesti Zenemüvelő Egyesület (Conservatorium) által 1901. évi január hó 5-én (szombaton) *Clemens* Jenny k. a. szives közreműködése mellett saját helyiségeiben rendezendő II. házi hangverseny műsora: 1. Liszt F. Etude de Concert No. 3. Zongorán előadja Erkel Ilona k. a. 2. Hubay J. Madárdal. Enekli Clemens Jenny k. a. Zongorán kiséri Erkel Gyula főigazgató ur. 3. Spohr L. VII. Hegedüverseny. a) Adagios. b) Alegro. Hegedün előadja Pásold Agoston ur. Zongorán kiséri Pásold Agostonné. 4. Maillart. Aria „A remete csengetyüje" czimü operából. Énekli Clemens Jenny k. a. Zongorán kiséri Erkel Gyula főigazgató ur. 5. Allaga. Nászinduló a „Mendelssohn"-féle Szentiványéji álomból. Czimbalmon előadja Hajdu Ilka k. a. 6. Sarasate P. Faust-ábránd. Hegedün előadja Pásold Agoston ur. Zongorán kiséri Pásold Agostonné. Kezdete este fél 8 órakor. Belépti-dij nem tagok részére 1 korona.

— **Községi melegedő és levesosztó-szobák.** A község előljárósága néhány nap mulva két melegedő és levesosztó-szobát rendez be, ahol a község szegényei nemcsak megmelegithetik dermedt tagjaikat, hanem levest és kenyeret is fognak kapni. Az előljáróságnak ez a gondoskodása, a mai viszonyok között, nagy fontossággal bir s dicséretre nem szorul. A melegedő szobák egész nap nyitva lesznek, a leves reggel 6—8 óra és este 4—6 óra közt fog kiosztatni. A helyiségek holléte falragaszok és dobszó utján közzé fog tétetni.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatási ügyminiszter *Edvi Illés Zoltán* dr-né született *Heuberger Elvirát*, továbbá *Friedrich Annát* és *Gróf Juliát* az ujpesti elemi népiskolához tanitónővé nevezte ki.

— **Eljegyzés.** *Philip* Ede kántor és oklv. tanitó eljegyezte *Schwartz* Jónás háztulajdonos leányát *Jankát*. — *Stern* Antal fővárosi butorkereskedő f. hó 23-án jegyezte el *Brünn Margit* kisasszonyt, Brünn József helybeli lakos leányát,

— **Az Ujpesti „Széchenyi kör"** zártkörü felolvasására nagyszámu és válogatott közönség gyült össze f. hó 23-án d. u. 3 órakor az uj községház disztermében. Szegő Lipót elnök melegen üdvözölvén a megjelent tagokat és vendégeket, kik között különösen a hölgyek igen szép számban valának képviselve, felkérte lapunk felelős szerkesztőjét, felolvasásának a megtartására. Lapunk felelős szerkesztője Brankovics György, „Nők a háztartásban" czimü értekezését olvasta fel, a mely ez alkalommal is nagy tetszésben részesült s viharos tapsokkal jutalmaztatott meg. Nagyon ügyesen kidolgozott s talpra esett humoreszkeket, rajzokat s csevegéseket olvastak még fel Wechsler Aranka, Szegő Lipót, Pártos Béla, s Barta Manó, közben pedig pompásan szavalt Sipos Zoltán, Éliás Zsigmond, Gottlieb Árpád stb. A zárszót a kör alelnöke Barta Mór tartotta meg, a ki köszönetet mondva a vendégeknek s a közreműködőknek, a szocziális nyomorra hivta fel a közönség figyelmét s a szegények támogatására kért mindenkit, a kinek a gondviselés többet adott a szükségesnél. A „Széchenyi kör" ezen első felolvasása annyira sikerült, hogy a legszebb reményekre jogositja fel a közmüvelődés barátjait.

— **Hangverseny, felolvasás, táncz.** Az „Ujpesti kereskedő és iparos ifjak önmüvelődési köre" f. é. deczember hó 31-én a Colosseum összes helyiségeiben tánczczal, hangversennyel és felolvasással egybekötött Sylvester-estét rendez. Kezdete este 8 órakor. Belépti-dij: Személyjegy 60 fillér. Családjegy 1 korona 20 fillér, melyért lesz még világpósta, confetti, tombola, pezsgő és fánk díjakkal.

— **Mütanrendőri bejárás.** F. évi deczember hó 11-én d. e. 10 órakor ejtetett meg a Budapestvidéki villamvasut r.-t. Ujpest-Váczi-uti meghosszabbitott vonalának a mütanrendőri bejárása. Jelen voltak: A kereskedelemügyi miniszter képviseletében Papp Árpád miniszteri tanácsos, mint elnök, Kún Gyula osztálytanácsos, Schöpkesz Sándor hajózási és vasuti felügyelő, Hollós Artur, a távbeszélő-hálózat mérnöke, Holczek Károly, a posta- és távirda főmérnöke, Mészöly László vármegyei aljegyző, Cseresnyés István mérnök, Sztrokay István a B. U. R. vasut főmérnöke, dr. Laufer Gyula a B. K. V. T. jogtanácsosa, Steller Antal B. V. V. V. főmérnöke, Kolozsváry Gyula rendőrkapitány, Kemény Gusztáv és Illek Vincze megyebizottsági tag, Zsoldos János főjegyző, Hoffer Miksa községi mérnök s Wolfner Tivadar országgy. képviselő, Az előzetes tárgyalás Ujpest község tanácstermében vette kezdetét s a meghosszabbitott vonal megszemlélésével ért véget. Az uj vonal, melynek két kitérője s két megállóhelye van, rögtön át is adatott a forgalomnak. A villamos kocsik az ujpesti telepről 15 perczenkint közlekednek s a Földessy-telkek mögött lévő végponttól várakozás nélkül visszafordulnak. A műtanrendőri bejárás alkalmával a B. K. V. T. és a B. V. V. T. képviselői hozzájárultak Wolfner Tivadar országgy. képviselő azon inditványához, hogy az ujpesti forgalmi telepen egy fedett várócsarnok épittessék s hogy a villamos kocsikról a helytelenül alkalmazott „Megyer" felirat eltávolittassék.

— **Szegény asszonyok számára.** Cseh Iván divatkereskedő 250 méter jóminőségü téli barchetszövetet fog f. é. deczember hó 27. és 29-ke között olyan 100 szegény asszony között kiosztani, a ki az ujpesti izr. nőegylet elnökségének az utalványával fog az üzletében megjelenni. A szép tett önmagát — dicséri.

— **Korcsolyázó-egyesület Rákos-Palotán.** A rákospalota-ujpesti korcsolyázó-egyesület az eddigi tagdijakat ez évben is változatla-

---

redtünk, hogy a mi gyerekjátékainknak vége s ezek romjain felépült a mi szivünk kölcsönös szerelme.

— Nem valami nagy dolognak tartottuk a változást, ennek a szerelemnek nem voltak regényes fordulatai, hogy öntudatára ébredtünk. Nem is csináltunk titkot belőle Galambos is tudott róla, elnézte. Gyönge ember volt Galambos, de jószivü, Ilkának nem volt anyja. Azt csinálta, amit akart, az apja ráhagyta. Ugy tervezzük a dolgot, hogy mig az anyámról maradtakhoz hozzájutok, nem hozzuk nyilvánosságra a dolgot. Ilka megigérte, hogy várni fog.

Közben Deérnek már tüzben égett az arcza, a szemeiben is kitört a szenvedély lángjai, hogy a leányról kezdett beszélni. A hangja egyre rekedtebb lett, hogy folytatta:

— Nem akartam rosszat, Isten látja a lelkemet, hogy csak becsületes ember akartam maradni. Egyszerü, munkás ember, a magam darabka földjén.

— Hanem közbejött a sors számitása, a mely halomra döntötte az enyémet.

— Egy esős délután, épen ilyenen, mint a mostani, az öreg Galambosékná jártam. Galambos elment hazulról, talán a határt járta. Én együtt maradtam Ilkával. Elálmosodtam az esőzuhogásra s elaludtam. De még álmomban is láttam Ilonkát, aki valami kézimunkán babrált, az ablaknál ülve a másik szobában. Az ajtó nyitva volt, hogy elszenderedtem.

— Egyszer csak sikoltásra ébredtem fel. A másik szobából jött, a melynek ajtaja most már be volt téve. Ráismertem az Ilka hangjára. Hirtelen felszakitottam az ajtót . . .

— Összefutott előttem minden, az agyamra valami láthatatlan teher nehezedett, hogy keresztültekintettem a szobán. Sok-sok keserüség futott össze a szivemben . . . Az öreg Galambos fegyvere ott csüngött a falon. Rendesen magával hordta, de most talán az esőtől akarta megkiméln. Megvillant a fegyver csöve előttem, arra gondoltam ebben a perczben, hogy az öreg Galambos minden este friss töltést szokott belerakni . . . Lekaptam a szegről.

— Nem emlékszem másra, csak a fegyver hideg agyára, amint az arczomhoz szoritottam . . . . meg arra, hogy Ilkával együtt találtam az apámat, a ki megint részeg volt és erőszakoskodni akart.

Már itt elfult Deér hangja, odaborult az asztalra és sirt.

Alig lehetett már hallani, mikor mondta:

— Igy lettem én — gazember.

III.

A történet végét később tudtam meg. Hogy agyonlőtte az apját s elfogták. A leány is elemésztette magát. Deér kitöltötte a büntetését . . .

. . . Hogy szünni kezdett az eső s szakadoztak az égen a felhők, Deér mikor kisirta magát, szó nélkül tovább állt.

Egy kis pénzt adtam neki. Az ablakon keresztül láttam, hogy betért egy pálinkás lebujba . . .

---

nul fenntartja és pedig rendes tagoknak 6 koronáért, rendes tagok családtagjainak személyenkint 2 koronáért, tanulóknak az elemi és középiskolákból 4 koronáért ad ki idényjegyet. Két tag ajánlásával rendes tagul belépni óhajtók belépési dijként még 2 koronát fizetnek. Napi vendégek köznapon 60 f. ünnep és vasárnap 80 fillért fizetnek, gyermekek pedig ennek felét. Az egyesület kölcsönkorcsolyáinak egyszeri használatáért 40 fillért szed be. A jégpálya széltől védett helyen a rákospalotai olajgyár előtti térségen van tágas melegedő helyiségekkel, ruhatárral és női öltözővel bir s ugy a korcsolyázók, mint kisérőik részére teljes kényelmet nyujt. A jégpálya alkalmas időben délelőtt 10-től 12 óráig és délutáni 1½ órától esti 7 óráig, vasárnap és ünnepnapokon esti 8 óráig tartatik nyitva.

— **Nagy lopás.** Glancz Ulrik nem merte karácsony estéjén a Kölcsey-utcza 23. sz. a. levő lakásán hagyni az értékpapirjait. Magával vitte azokat egy csomagba pakolva még a korcsmába is, ahol azonban — miután sorsát senki el nem kerülheti — borozás közben ellopta valaki az egész csomagot az oldala mellől. A csomag mintegy 7000 korona értékpapirt tartalmazott. A rendőrség lázasan nyomozza az ügyes tolvajt.

— **Szőnyi Rikhard ügye.** A kassa-oderbergi vonatnál előfordult sikkasztási ügygyel f. é. deczember hó 21-én és 22-én foglalkozott a törvényszék. A végtárgyalást azonban nem fejezhette be, mert uj fordulatot adott a pörnek az egyik tanu, *Kont* felügyelő azon vallomása, hogy a fuvarlevelek eredeti tartalma a rovatlapokból megállapitható. A törvényszék ezt fontos bizonyitéknak találta, s a tárgyalást 1901-ik évi január hó 2-kára elhalasztotta.

— **Falb jóslása a jövő évre.** A német viharpróféta, Falb Rudolf már megirta és közzé is tette jóslását, a mely elmondja, milyen időjárás lesz a jövő évben. Azok, a kik biznak Falb jóslásaiban, most megnyugodhatnak, mert a viharpróféta ezuttal nem nagyon dobálódzik a különböző rangosztályba sorozott kritikus napokkal. Jóslása szerint e tél enyhe lesz, örömére a szegény embernek és bánatára a jómódunak, a ki ilyenformán elesik a korcsolyázástól. Falb jóslása, a mely a próféta szokása szerint egyelőre csak félévre szól, hónapok szerint ez: Január. Eleinte száraz idő, aránylag alacsony temperaturával és kevés hóval. A hónap közepe felé melegebb idő, mérsékelt havazással. Az utolsó héten sok hó és általában nedves időjárás. Február. A hónap első harmada nagyon esős. A második harmadban ritkább a csapadék, a hó. A hőmérséklet általánosan emelkedik. A harmadik harmadban szaporodik a csapadék. Nagy havazás. Minthogy a hőmérséklet rendkivül magasra emelkedik, a hó olvadása árvizet okozhat. Márczius. A hónap első felében sok a hó, helyenkint vihar, a hőmérséklet csaknem normális. Nyugat-Európában sok eső; a hónap második felében nyugaton száraz, Közép-Európában esős idő, eleinte sok viharral és általában magas hőmérséklettel. Egészben véve ez a hónap nagyon nedves. Aprilis. Ebben a hónapban öt szakot lehet megkülönböztetni. Az első: sok csapadék egész Közép-Európában, mérsékelt havazással; a második: szárazabb idő hó nélkül, normális hőmérséklettel; a harmadik: nagy esőzés, vihar, lassankint sülyedő temperatura; a negyedik: meglehetősen száraz idő kevés hóval; az ötödik: sok vihar, az esőzés szaporodása aránlylag magas hőmérséklettel. Május. Az egész hónap nedves. A hónap második felében magasabb a temperatura. A hónap második harmadában sok vihar. Junius. Ez a hónap sokkal szárazabb, mint a május. Mindazáltal nagyobb időközökben akkor is jelentékeny eső van. A vihar a második harmadban ritkább, mint az elsőben és a harmadikban. Egészben véve juniusban kedvező az időjárás.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. L. tanár urnak Rákospalotán. A „Kettős bánat" hangulatteljes kis dal. Ujév után közöljük.

K. M urnak Helyben. „Ujévi köszöntő!" A kéménysöprők rendkivül megörültek volna ujévi zöngeményének, még ki is nyomatták volna 2500 példányban, de — igy csak a mi megátkozott papirkosarunkba került. Miért tévesztette el a czimzést?!

NYILTTÉR.*

Ujévi üdvözlet.

Nem a szokás hatalma, hanem az őszinte sziv sugallata késztet arra, hogy mindazoknak, kik „Árpád" czimű kávéházamat becses látogatásukkal eddig megtisztelték s magukat kávéházi üzletemben otthoniasan érezve, támogatásban s pártfogásban részesitettek, hálás köszönetem nyilvánitása mellett ***boldog ujévet kivánjak*** az évforduló alkalmából!

Igérem, hogy minden iparkodásom oda fog irányulni, miszerint üzletem, az „Árpád" kávéház, jövőben is Ujpest művelt közönségének a legkedvesebb találkozó helye legyen s hogy a legfinomabb izlésnek s követelményeknek is megfelelhessek. Ennek alapján kérem a mélyen tisztelt közönség további támogatását és pártfogását s maradok ismételten ***„Boldog ujévet kivánva!"***

Ujpesten, 1900. deczember hava.

Mély tisztelettel

Török Mihály

a „Árpád" kávéház tulajdonosa.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

11603. sz.

1900.

A váczi járás főszolgabirójától.

Hirdetmény.

Az 1884. XVII. t.-cz. 171. §-a értelmében az ujpesti iparos-tanoncz ok és tanoncz-iskolák ellenőrzésére 10 iparhatósági megbizottnak választására **1901. év január hó 6-ik napjának délelőtti 9 óráját** Csepreghy Pál iparhatósági biztos elnöklete mellett, az ipartestület hivatalos helyiségében tüzöm ki.

Miről az érdekelt választók ezennel értesittetnek.

Vácz, 1900. deczember hó 10-én.

Dr. Heyder s. k.

szolgabiró.

5066 végrh. sz. 1900.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy az ujpesti kir. járásbiróságnak 1900. évi V 4378 1. sz. végzése folytán **dr. Balázs Imre** ügyvéd által képviselt **Királymezei Henrik** felperes részére **Kiss Gyula és neje** alperes ellen 60 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1348 kor. becsült ingóságokra az ujpesti kir. járásbiróság V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégitési jogot nyertek volna **Ujpesten, Lőrincz-utcza 33. sz. házban** alperesch lakásán leendő megtartása határidőül 1901. évi **január hó 5. napján délelőtt 10** órája kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Ujpesten, 1900. évi deczember hó 19. napján.

Polgár

kir. biróságí végrehajtó.

5105. végrh. sz. 1900.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy az ujpesti kir. járásbiróságnak 1900. évi V. 4146. sz. végzése folytán **dr. Székács Sámuel** ügyvéd által képviselt **Krumpschink Ede** felperes részére **Lónyai Géza** alperes ellen 224 korona követelés s jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 906 kor. becsült ingóságokra az ujpesti kir. járásbiróság V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok kielégitési jogot nyertek volna **Rpalotán, Villa-sor 12.** sz. **a.** házban leendő megtartása határidőül 1901. évi **január hó 5. napján d. e. 11 órája** kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Ujpesten, 1900. évi decz. hó 20. n.

Polgár

kir. biróságí végrehajtó.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatásu köszvény, csúz, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és csúzfájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Fog- vagy fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasitással 1 kor., erősebb 2 kor. 40 fill.

Kapható csaknem az összes gyógyszertárakban.

Postán utánvéttel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készitő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész, S.-A.-UJHELY.

Főraktár Budapesten: Török József gyógyszertárában, Király-utcza 12 és az Egger-féle „Nádor gyógyszertár"-ban, Váczi-körut 17.

Kap hat Ujpesten:

Huszár Adolf

7—10 **gyógyszertára István-tér 20. sz.**

Az 1895. évi cairó i a az 1896. évi londoni egészségügyi kiállitásokon diszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Számtalan elismerő és köszönő levél. Bámulatos gyógyeredmények.

Nyomatott Fuchs Antal kő- és könyvnyomdájában Ujpest, István-utcza 9.